

Εκλογές στα τυφλά;

3 Σεπτεμβρίου 2015

Επισκόπηση

- Η χώρα προχωρά σε μία ακόμη εκλογική αναμέτρηση εντός του 2015, χωρίς να υπάρχουν σαφείς απαντήσεις από τους πολιτικούς στα ακόλουθα ερωτήματα των πολιτών και των επιχειρήσεων: Γιατί πρέπει να εφαρμοσθεί το Μνημόνιο; Απαιτούνται παράλληλα/εναλλακτικά προγράμματα; Μπορούν να αυξηθούν η απασχόληση και τα εισοδήματα χωρίς να αυξηθεί η παραγωγικότητα; Χρειαζόμαστε τις επενδύσεις; Πώς θα γίνουν επενδύσεις αν δεν αρθούν τα διαρθρωτικά εμπόδια και εξασφαλισθεί η κερδοφορία των επιχειρήσεων; Πώς θα μετασχηματισθεί η ελληνική οικονομία από μια οικονομία που εισάγει, σε μια οικονομία που παράγει και εξάγει; Απαιτείται βελτίωση της ανταγωνιστικότητας; Είναι αναγκαία η σχετική συγκράτηση του κόστους κάτω από την αύξηση της παραγωγικότητας, ώστε να παράγονται ανταγωνιστικά προϊόντα και υπηρεσίες; Πώς ενσωματώνεται η καλύτερη ποιότητα και τεχνολογία στην παραγωγή χωρίς αύξηση της κερδοφορίας; Πως οι διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις αυξάνουν την ανταγωνιστικότητα; Τα ΜΜΕ καλούνται να θέσουν ευθέως στα κόμματα αυτές τις ερωτήσεις και να απαιτήσουν ξεκάθαρες απαντήσεις.
- Οι κεφαλαιακοί έλεγχοι έχουν ανακόψει την ραγδαία εκροή καταθέσεων. Όμως, πέραν των επιχειρηματικών κινήσεων τακτικής σε ό,τι αφορά στη σύναψη και αποπληρωμή δανείων, η εκροή καταθέσεων συνεχίστηκε και τον Ιούλιο. Επιβεβαιώνεται έτσι για πολλοστή φορά, στην ιστορία των αγορών και των εθνών, ότι κρατικοί έλεγχοι μπορεί να συγκρατήσουν τις αθρόες εκροές χρήματος, δεν μπορούν όμως να οδηγήσουν σε εισροές – αυτό μόνο η εμπιστοσύνη μπορεί να το καταφέρει. Το χρήμα δεν διατάσσεται, γητεύεται.
- Η εξέλιξη των δεικτών εμπιστοσύνης καταγράφει μια συνολική υποχώρηση, η οποία όμως είναι πιο ισχυρή από την πλευρά της παραγωγής και του PMI και πιο συγκρατημένη από την πλευρά της κατανάλωσης. Ιδιαίτερα ανησυχητική εξέλιξη είναι η κατάρρευση σε απόλυτα ιστορικά χαμηλά των προσδοκιών για προσλήψεις στη βιομηχανία και τις υπηρεσίες.
- Μεγάλα παρεμένουν τα περιθώρια αύξησης της ανταγωνιστικότητας της χώρας μέσω της βελτίωσης του ρυθμιστικού και επιχειρηματικού περιβάλλοντος, με παράλληλη βελτίωση των αποδοχών για τους εργαζόμενους, αντί της συνεχούς υποχώρησής τους. Σήμερα, παρά ποτέ άλλοτε, καλούνται τα πολιτικά κόμματα να εξηγήσουν πώς μπορεί η χώρα να αναπτυχθεί χωρίς να γίνουν διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις (σελ. 6) που άλλες χώρες αξιοποιούν για τη δική τους ανάπτυξη. Διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις δε σημαίνει τίποτα άλλα παρά κατάργηση προνομίων. Θα τολμήσει κανείς να αξιοποιήσει αυτή την ευκαιρία προς όφελος του δημοσίου συμφέροντος και της γενικότερης ευημερίας των πολιτών;

Τομέας Μακροοικονομικής Ανάλυσης και Ευρωπαϊκής Πολιτικής

Μιχάλης Μασουράκης
Chief Economist
E: mmassourakis@sev.org.gr
T: +302115006104

Μιχάλης Μητσόπουλος
Senior Advisor
E: mmitsopoulos@sev.org.gr
T: +302115006157

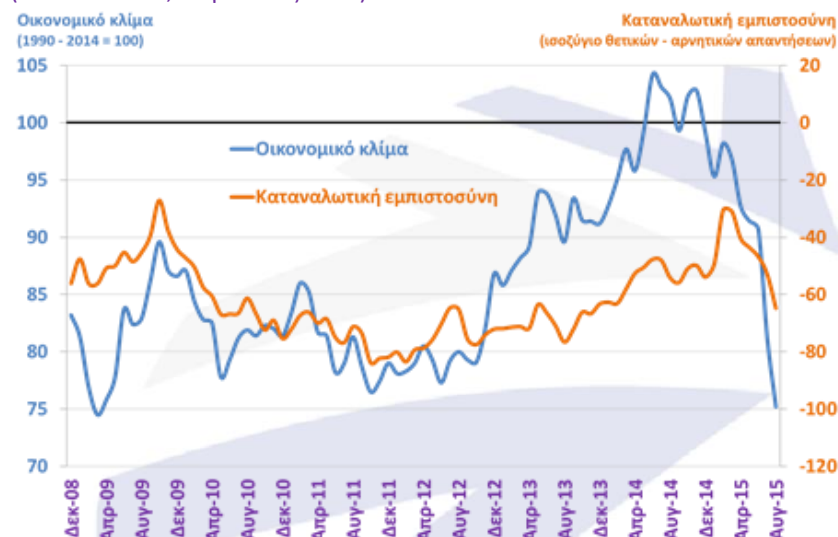
Θανάσης Πρίντσιπας
Associate Advisor
E: printsipas@sev.org.gr
T: +302115006176

Οι απόψεις στην παρούσα έκθεση είναι των συγγραφέων και όχι απαραίτητα του ΣΕΒ. Ο ΣΕΒ δεν φέρει καμία ευθύνη για την ακρίβεια ή την πληρότητα των πληροφοριών που περιλαμβάνει η έκθεση.

Η άνοδος και η πτώση της ελπίδας...

Το τέλος των ψευδαισθήσεων

(ΕΕ - DG ECFIN, Αύγουστος 2015)

Voodoo economics!

Προκαλεί μελαγχολία το έλλειμμα δημόσιου λόγου από τα περισσότερα πολιτικά κόμματα, ενόψει της εκλογικής αναμέτρησης της 20ης Σεπτεμβρίου 2015, για τα θέματα της οικονομικής ανάπτυξης, της παραγωγικότητας των ελληνικών επιχειρήσεων και της ανταγωνιστικότητας της ελληνικής οικονομίας. Σε έναν κόσμο που τρέχει προς τα εμπρός, η Ελλάδα φαίνεται εγκλωβισμένη σε μια μίζερη υπεράσπιση, πάση θυσία, των κεκτημένων προνομιούχων ομάδων, που εμποδίζουν τις διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις, αδιαφορώντας για το μέλλον των επόμενων γενεών και τη γενικότερη ευημερία του πληθυσμού. Το 3ο Μνημόνιο προδιαγράφει τα βήματα που πρέπει να αναληφθούν και την πορεία που θα πρέπει να ακολουθήσει η ελληνική οικονομία προς την κανονικότητα της ανταγωνιστικής ανάπτυξης. Κουτσά-στραβά, το Πρόγραμμα Προσαρμογής που απορρέει από αυτήν τη συμφωνία αναμένεται να εφαρμοσθεί. Σε αντίθετη περίπτωση η χώρα θα περιθωριοποιηθεί και η μείωση του βιοτικού επιπέδου θα λάβει μόνιμο χαρακτήρα. Δυστυχώς λείπει ο επισπεύδων, γιατί κανείς στο πολιτικό σύστημα δεν φαίνεται διατεθειμένος να οικειοποιηθεί το Μνημόνιο ως εφαλτήριο ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας. Αντ' αυτού υπάρχουν νεφελώδεις διακηρύξεις περί του Μνημονίου ως αναγκαίου κακού (για να συνεχίσουν οι ξένοι να πληρώνουν τα σπασμένα). Επιδιώκεται δε, με κάποιο μαγικό τρόπο το Μνημόνιο, να εξουδετερωθεί, να καθυστερήσει η εφαρμογή του, και να «ξεδοντιαστούν» όλα τα μέτρα που θίγουν προνομιούχες ομάδες της ελληνικής κοινωνίας.

Στο πλαίσιο αυτό, δεν είναι δυνατόν να παρατείνουμε ένα status quo που δεν είναι βιώσιμο. Δε μπορεί μια κοινωνία να αντέξει με ένα στους τέσσερις πολίτες (και ένα στους δύο νέους) στην ανεργία (Πίνακας 1), το οικονομικό σύστημα να εμποδίζεται να λειτουργήσει ώστε να δημιουργήσει πραγματικές δουλειές και πραγματικά εισοδήματα (που δημιουργούν μόνο κερδοφόρες επιχειρήσεις), και το πολιτικό σύστημα να μην κινητοποιείται. Παραδείγματος χάριν, στο πρώτο προεκλογικό πρόγραμμα που δημοσιοποιήθηκε και είναι το «Κυβερνητικό Πρόγραμμα του ΣΥΡΙΖΑ», (το μόνο κόμμα που έχει ήδη καταρτίσει πρόγραμμα), έμφαση δίδεται σε ένα πλουραλιστικό οικονομικό σύστημα όπου ο δημόσιος, ο ιδιωτικός και ο κοινωνικός τομέας έχουν ρόλο να παίξουν, κάτι που δεν αξιοποιείται, καθώς εμποδίζεται από την «μονοκαλλιέργεια» του ιδιωτικού τομέα της οικονομίας, όπου κυριαρχούν οι ιδιωτικές τράπεζες και οι πολυεθνικές επιχειρήσεις. Έμφαση, λουπόν, πρέπει να δοθεί στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις, ως αντίβαρο στις μεγάλες επιχειρήσεις, καθώς η ένταση του ανταγωνισμού μέσω της απορρύθμισης των αγορών «διευρύνει τα πεδία κερδοφορίας του μεγάλου κεφαλαίου και διευκολύνει τη δημιουργία μονοπωλίων με υποτίμηση της αισθητής εργασίας στη λογική της ανταγωνιστικότητας κόστους, υποτίμηση της ποιότητας των προϊόντων και, εξίσου συχνά, αύξηση αντί για μείωση των τιμών για τους καταναλωτές». Τέλος, το Πρόγραμμα αναδεικνύει την κοινωνική οικονομία (συνεργατικά εγχειρήματα) σε «έναν από τους κεντρικούς αναπτυξιακούς μοχλούς της παραγωγικής ανασυγκρότησης,» όπου η «δημοκρατική οργάνωση, η αυτοδιαχείριση, η συνεργατικότητα και η αλληλεγγύη,» ... «ενάντια στη λογική του κέρδους, του ατομισμού, του ανταγωνισμού και του αυταρχισμού» στις ιδιωτικές επιχειρήσεις, δημιουργούν οικονομικό αποτέλεσμα και δικαιότερη διανομή.

Η αλήθεια, βέβαια, είναι διαφορετική. Οι περιορισμοί στον ανταγωνισμό δημιουργούν προσόδους για συγκεκριμένες ομάδες σε βάρος του κοινωνικού συνόλου που χρηματοδοτεί, μέσω των υψηλότερων τιμών που πληρώνει, το υψηλό επίπεδο διαβίωσης των ατόμων που επωφελούνται από τους περιορισμούς στην οικονομική δραστηριότητα. Οι μικρές επιχειρήσεις εμποδίζονται στην πραγματικότητα να μεγαλώσουν διότι οι καλές και δυναμικές εξ αυτών αντιμετωπίζουν ένα τεράστιο ανταγωνιστικό μειονέκτημα σε ένα σύστημα που κάποιοι διατηρούνται εν ζωή λόγω φοροδιαφυγής, λόγω υψηλής τεχνητής ζήτησης από μεγάλα ελλείμματα, λόγω εμποδίων στην αδειοδότηση και εγκατάσταση νέων επιχειρήσεων, κ.ο.κ. Η εμμονή σε μια οικονομία στραμμένη αποκλειστικά στο μικρό

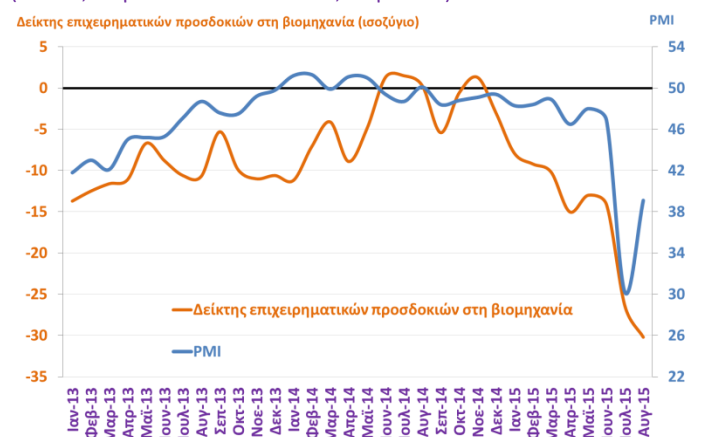
Πίνακας 1: Δείκτες Αγοράς Εργασίας, Ελλάδα και ΕΕ28

(Eurostat, Έκθεση Ε. Επιτροπής)

	Ελλάδα		ΕΕ28
σε (%)	2009	2014	2013
Ποσοστό απασχόλησης στο σύνολο (% του πληθυσμού 20-64)	65,6	53,3	69,2
Ποσοστό απασχόλησης στις γυναίκες (% του πληθυσμού 20-64)	52,9	44,3	63,5
Ποσοστό απασχόλησης άνω των 55 (% του πληθυσμού 55-64)	42,4	34,0	51,8
Ποσοστό μερικής απασχόλησης (% απασχόλησης, 15 ετών και άνω)	6,1	9,5	20,4
Ποσοστό μερικής απασχόλησης γυναικών (% απασχόλησης, 15 ετών και άνω)	10,4	13,2	32,8
Ποσοστό μερικής απασχόλησης ανδρών (% απασχόλησης, 15 ετών και άνω)	3,2	6,8	9,9
Συμβόλαια ορισμένου χρόνου (% απασχόλησης με συμβόλαια 15 ετών και άνω)	12,3	11,7	14,0
Ποσοστό ανεργίας (% του εργατικού δυναμικού 15-74 ετών)	9,6	26,5	10,2
Ποσοστό μακροχρόνιας (άνω των 12 μηνών) ανεργίας (% του εργατικού δυναμικού)	3,9	19,5	5,1
Ποσοστό ανεργίας νέων (% του εργατικού δυναμικού 15-24 ετών)	25,7	52,4	22,2
Νέοι που δεν εργάζονται, δεν πηγαίνουν σχολείο και δεν είναι σε πρόγραμμα επαγγελματικής κατάρτισης (% πληθυσμού 15-24 ετών)	12,4	19,1	12,4
Νέοι που εγκαταλείπουν πρόωρα το σχολείο (% πληθυσμού 18-24 ετών που έχουν τελειώσει το γυμνάσιο και δεν εκπαιδεύονται ή καταρτίζονται)	14,2	9,0	11,1
Άτομα με τριτοβάθμια εκπαίδευση (% του εργατικού πληθυσμού 30-34 ετών)	26,6	37,2	37,9
Ποσοστό παιδιών σε βρεφονηπιακό σταθμό άνω των 30 ωρών την εβδομάδα (% παιδιών ηλικίας 0-3 ετών)	7,0	6,0	14,0

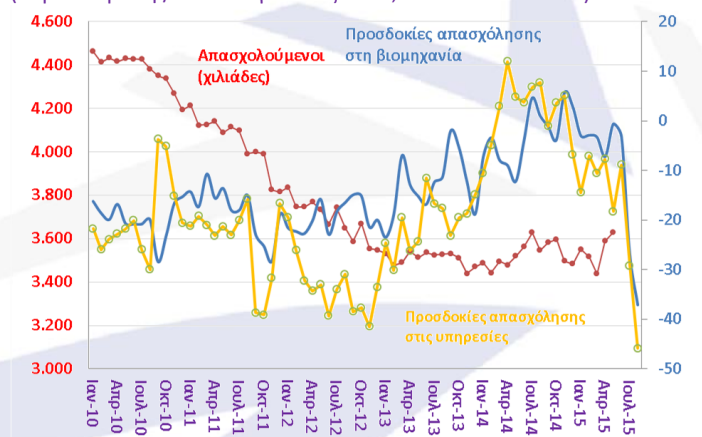
Διάγραμμα 1: PMI και επιχειρηματικές προσδοκίες στη Βιομηχανία

(Markit, Αυγ. 2015 – ΕΕ DG ECFIN, Αυγ. 2015)

Διάγραμμα 2: Προσδοκίες απασχόλησης στην παραγωγική οικονομία και απασχόληση

(Ευρ. Επιτροπή / IOBE Αύγουστο 2015, ΕΛΣΤΑΤ Μάι. 2015)

μέγεθος είναι καθοριστικός παράγων για την υπανάπτυξη της χώρας, την χαμηλή παραγωγικότητα, την τεχνολογική ανεπάρκεια και την χαμηλή προσιθέμενη αξία στην παραγωγή (βλέπε άρθρο [Economist 3 Μαρτίου 2012](#)). Αντιθέτως οι δημόσιες πολιτικές θα πρέπει να ευνοούν τη μεγέθυνση των επιχειρήσεων ώστε οι μικρές να γίνονται μεσαίες και οι μεσαίες μεγάλες.

Δεν προσφέρεται, έτσι, καμία ελπίδα για την ανάκαμψη και αναδιάρθρωση της ελληνικής οικονομίας. Το Μνημόνιο (σύμφωνα με το εν λόγω πρόγραμμα) θεωρείται ως ένα πρόγραμμα που έχει επιβληθεί στην χώρα για λόγους εκμετάλλευσης των «υποτελών τάξεων» από τις νεοφιλελεύθερες δυνάμεις του διεθνούς καπιταλισμού, όπως εκφράζονται από «τις προτεραιότητες του άρχοντος συγκροτήματος στην Ευρώπη για την αναδιάρθρωση της οικονομίας». Ως εκ τούτου, η κυβέρνηση καλείται να εφαρμόσει ένα παράλληλο πρόγραμμα, «σε ζητήματα που δεν άπτονται του πεδίου εφαρμογής της συμφωνίας», για την άμβλυση των επιπτώσεων στις «υποτελείς τάξεις» και την «ενίσχυση της θέσης αυτών των στρωμάτων... ώστε να ανοίξει ο δρόμος για την απεμπλοκή από το νεοφιλελευθερισμό και τη μνημονιακή πολιτική της λιτότητας». Δηλαδή, η κυβέρνηση, κατά τρόπο άκρως σχιζοφρενικό, θα εφαρμόζει ένα πρόγραμμα στυγνής καταπίεσης των λαϊκών στρωμάτων και, ταυτόχρονα, άμβλυσης των οδυνηρών αυτών επιπτώσεων μέσω μέτρων εκτός της συμφωνίας. Αναρωτιέται, βεβαίως, κανείς ποια μπορεί να είναι αυτά τα μέτρα που έχουν την δύναμη να οδηγήσουν σε ένα τελείως διαφορετικό αποτέλεσμα, λες και τα παράλληλα μέτρα δεν έχουν δημοσιονομικό κόστος. Μια τέτοια θεώρηση των πραγμάτων αναίρει τη χρησιμότητα των μέτρων της συμφωνίας για την οικονομική ανόρθωση της χώρας, και, ως εκ τούτου, θέτει σε αμφισβήτηση το πλαίσιο αναφοράς που θα προσβλέπει ένας επενδυτής για να τοποθετήσει τα λεφτά του στη χώρα μας.

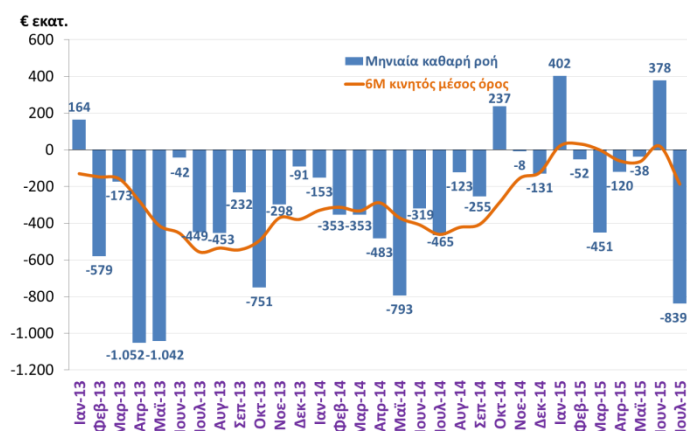
Οι απόψεις αυτές είναι επικίνδυνες για την υγεία της οικονομίας και την ευημερία των πολιτών. Απειλούν δε άμεσα τις θέσεις απασχόλησης και το βιοτικό επίπεδο των εργαζομένων καθώς φανερώνουν άγνοια για το πώς λειτουργεί η οικονομία, πώς παράγονται και επενδύονται τα κέρδη, πώς οι επενδύσεις αυξάνουν την παραγωγικότητα της εργασίας και συνεπώς τις πραγματικές αποδοχές, και πώς δημιουργούνται οι θέσεις εργασίας.

Πρόσφατες οικονομικές εξελίξεις

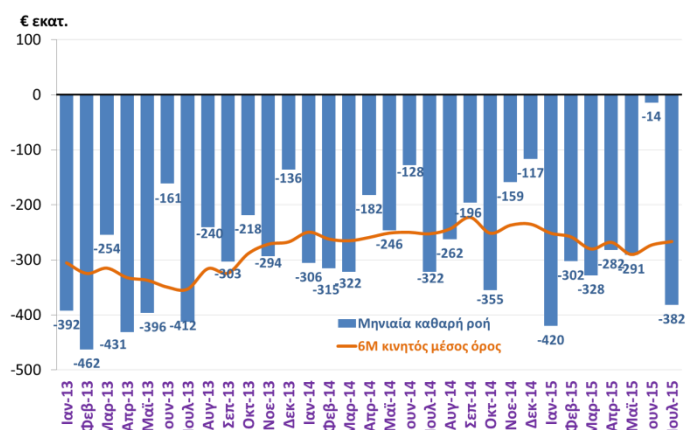
Οικονομικό κλίμα Ευρωπαϊκής Επιτοπής / IOBE & PMI:

- Συνεχίζεται η πτώση του δείκτη οικονομικού κλίματος τον Αύγουστο του 2015, ο οποίος υποχώρησε στις 75,2 μονάδες, καταγράφοντας χαμηλό 6,5 σχεδόν ετών (χαμηλότερη τιμή είχε καταγραφεί τον Μάρτιο του 2009). Αντίθετα, στην Ευρωζώνη, καταγράφεται οριακή βελτίωση του δείκτη τον Ιούλιο και τον Αύγουστο του 2015.
- Υποχωρεί περαιτέρω η καταναλωτική εμπιστοσύνη τον Αύγουστο του 2015, μετά τη σημαντική επιδείνωση του Ιουλίου, φτάνοντας στις -64,8 μονάδες (επίπεδα τέλους 2013 και αρχών 2014).
- Εκόνα κατάρρευσης παρουσιάζει ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στη βιομηχανία και τον Αύγουστο του 2015, με υποχώρηση στα επίπεδα του Β' 3μήνου του 2009. Μετριάζεται πάντως τον Αύγουστο του 2015 η πτώση ρεκόρ που σημειώθηκε τον προηγούμενο μήνα στον δείκτη Διαχειριστών Προμηθειών (PMI) αν και αυτός παραμένει σε ιδιαίτερα χαμηλά επίπεδα, στις 39,1 μονάδες (Διάγραμμα 1). Αυτό συμβαίνει κυρίως λόγω των δυσμενών συνθηκών λειτουργίας των επιχειρήσεων ως αποτέλεσμα των capital controls αλλά και λόγω έλλειψης ζήτησης και νέων παραγγελιών από το εξωτερικό και το εσωτερικό. Τέλος, η έρευνα καταγράφει πλέον το αυξανόμενο κόστος εισροών και την έλλειψη πρώτων υλών.
- Στο λιανικό εμπόριο, έντονη πτώση παρουσιάζουν τον Αύγουστο του 2015 οι εκτιμήσεις για τις παραγγελίες, τη δραστηριότητα και την απασχόληση το επόμενο 3μηνο. Έτσι, ο δείκτης επιχειρηματικού κλίματος υποχώρησε περαιτέρω στις -31 μονάδες.
- Η εντονότερη πτώση του δείκτη επιχειρηματικών προσδοκιών, σε σύγκριση με τους υπόλοιπους τομείς, καταγράφεται τον Αύγουστο του 2015 στις υπηρεσίες, κυρίως λόγω της σφοδρής επιδείνωσης των εκτιμήσεων για την εξέλιξη της ζήτησης το επόμενο 3μηνο.
- Μικρή υποχώρηση σημειώνεται τον Αύγουστο του 2015 στον δείκτη

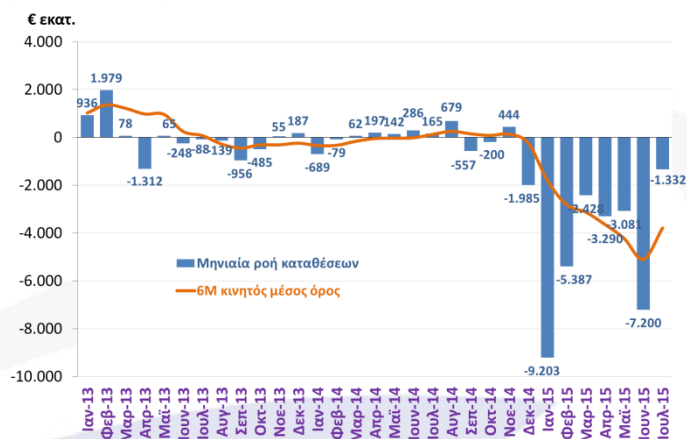
Διάγραμμα 3: Καθαρή ροή χρηματοδότησης – μη χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις
(ΤτΕ, Ιουλ. 2015)

Διάγραμμα 4: Καθαρή ροή χρηματοδότησης – νοικοκυριά
(ΤτΕ, Ιουλ. 2015)

Διάγραμμα 5: Καθαρή ροή καταθέσεων – νοικοκυριά
(ΤτΕ, Ιουλ. 2015)

επιχειρηματικών προσδοκιών στις κατασκευές, κυρίως ως αποτέλεσμα των ιδιαίτερα αρνητικών, σε επίπεδα αρνητικού ρεκόρ, προβλέψεων για την απασχόληση το επόμενο 3μηνο.

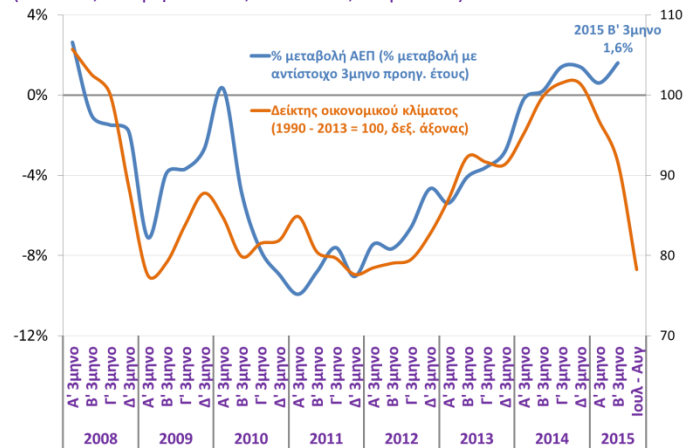
Η πιο ανησυχητική εξέλιξη καταγράφεται όμως σε σχέση με τις προσδοκίες απασχόλησης στην παραγωγική οικονομία, τη βιομηχανία και τις υπηρεσίες. Οι προσδοκίες απασχόλησης στη βιομηχανία κατέρρευσαν στη χαμηλότερη τιμή που έχουν λάβει ποτέ από την αρχή της συλλογής στοιχείων τον Ιανουάριο του 1985 ενώ στις υπηρεσίες έλαβαν τη χαμηλότερη τιμή από την αρχή αυτής της σειράς, τον Απρίλιο του 1997 (Διάγραμμα 2), ενώ και ο PMI τους δυο τελευταίους μήνες κατέγραψε τις μεγαλύτερες μειώσεις απασχόλησης στην ιστορία του. Οι προσδοκίες απασχόλησης σε εμπόριο και κατασκευές υποχώρησαν μεν, αλλά παραμένουν σε καλύτερα επίπεδα από το 2012 ενώ οι προσδοκίες απασχόλησης των νοικοκυριών υποχώρησαν και αυτές, εξανεμίζοντας τη βελτίωση που είχε σημειωθεί περί τον Ιανουάριο του 2015 αν και παραμένουν σε καλύτερα επίπεδα από του 2012/2013. Με απλά λόγια: η παραγωγική βάση της χώρας (εξαιρούμε τις κατασκευές που έχουν ουσιαστικά καταρτηθεί σαν κλάδος) προβλέπει δυσσιώνες εξελίξεις ως προς την ποιοτική απασχόληση στην παραγωγή (η μείωση της πλήρους απασχόλησης καταγράφηκε στο [Αελτίο της 27/8/2015](#)) την ώρα που η κατανάλωση και οι καταναλωτές δε συμμερίζονται αυτή την ακραία απαισιοδοξία – αυτή η τάση αποτυπώνεται και στους συνολικούς δείκτες κλίματος με τον δείκτη οικονομικού κλίματος να υποχωρεί πιο αποφασιστικά από τον δείκτη εμπιστοσύνης των καταναλωτών (Διάγραμμα πρώτης σελίδας).

Τραπεζική χρηματοδότηση και καταθέσεις: Όπως ήταν αναμενόμενο, η επιβολή περιορισμών στην κίνηση κεφαλαίων συνέβαλε τον Ιούλιο του 2015 σε περεταίρω μείωση των χορηγήσεων δανείων σε επιχειρήσεις και νοικοκυριά, εντείνοντας την πιστωτική ασφυξία που επικρατεί στην αγορά. Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΤτΕ, η μηνιαία καθαρή ροή της συνολικής χρηματοδότησης προς τον εγχώριο ιδιωτικό τομέα τον Ιούλιο ήταν αρνητική κατά €607 εκατ., έναντι θετικής καθαρής ροής €430 εκατ. τον προηγούμενο μήνα. Ειδικότερα, η καθαρή ροή χρηματοδότησης προς μη χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις ήταν αρνητική κατά €-839 εκατ. τον Ιούλιο του 2015, έναντι θετικής καθαρής ροής κατά €378 εκατ. τον προηγούμενο μήνα (Διάγραμμα 3). Το γεγονός αυτό μπορεί να αποδοθεί στο ότι, λόγω των πολιτικών εξελίξεων και της εντεινόμενης αβεβαιότητας για την παραμονή ή όχι της Ελλάδας στην Ευρωζώνη, πολλές επιχειρήσεις δανείστηκαν σε ευρώ τον Ιούνιο και καθυστέρησαν την εξυπηρέτηση των δανείων τους, ενώ τον Ιούλιο που το ενδεχόμενο αυτό απομακρύνθηκε, πολλά δάνεια αποπληρώθηκαν. Η αβεβαιότητα του Ιουνίου φαίνεται επίσης να οδήγησε πολλά νοικοκυριά σε αναβολή των πληρωμών δανείων, καθώς η καθαρή ροή περιορίστηκε στα μόλις €-14 εκατ. για να επανέλθει ξανά τον Ιούλιο του 2015 σε επίπεδα ανάλογα με του Μαΐου και πριν (€-382 εκατ., Διάγραμμα 4). Παράλληλα, με την επιβολή περιορισμών στην κίνηση κεφαλαίων, συγκριτήθηκε η εκροή καταθέσεων κυρίως των νοικοκυριών (€-1,3 δισ. περίπου τον Ιούλιο έναντι €-7,2 δισ. τον Ιούνιο, Διάγραμμα 5). Το συνολικό ύψος των καταθέσεων περιορίστηκε στα €120,8 δισ. (εκ των οποίων τα €102,9 δισ. καταθέσεις νοικοκυριών και τα €12,6 δισ. μη χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων) από €160,3 δισ. που ήταν τον Δεκέμβριο του 2014. Οι καταθέσεις της Γενικής Κυβέρνησης περιορίστηκαν στα €8,2 δισ. (εκ των οποίων τα €4,3 δισ. της κεντρικής κυβέρνησης, τα €1,9 δισ. της τοπικής αυτοδιοίκησης και τα υπόλοιπα €2,0 δισ. των ΟΚΑ) από €12,9 δισ. που ήταν τον Δεκέμβριο του 2014.

ΑΕΠ: Παρά την αυξανόμενη αβεβαιότητα κατά το Β' 3μηνο του 2015, το ΑΕΠ παρουσίασε σε σταθερές τιμές αξιοσημείωτη άνοδο +1,6% σε σχέση με το αντίστοιχο 3μηνο του 2014 και +0,9% σε σχέση με το Α' 3μηνο του 2015 (Διάγραμμα 6). Ωστόσο, οι δείκτες οικονομικού κλίματος προμηνύουν λιγότερο θετικές εξελίξεις τα επόμενα 3μηνα, ενώ σε τρέχουσες τιμές λόγω του αποπληθωρισμού (πριν την αναμενόμενη αύξηση τιμών λόγω των αυξήσεων φόρων κατανάλωσης) το ΑΕΠ σε ετήσια βάση παραμένει στάσιμο. Ειδικότερα, σε σταθερές τιμές ενισχύεται περαιτέρω η ιδιωτική κατανάλωση το Β' 3μηνο του 2015 (+2,5%), παρά την υποχώρηση της

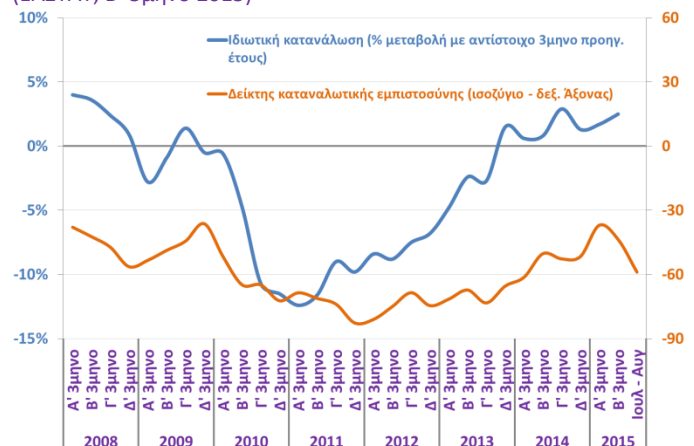
Διάγραμμα 6: Μεταβολή ΑΕΠ (εποχικά διορθωμένα στοιχεία) και οικονομικό κλίμα

(ΕΛΣΤΑΤ, Β' 3μηνο 2015, DG ECFIN, Αυγ. 2015)

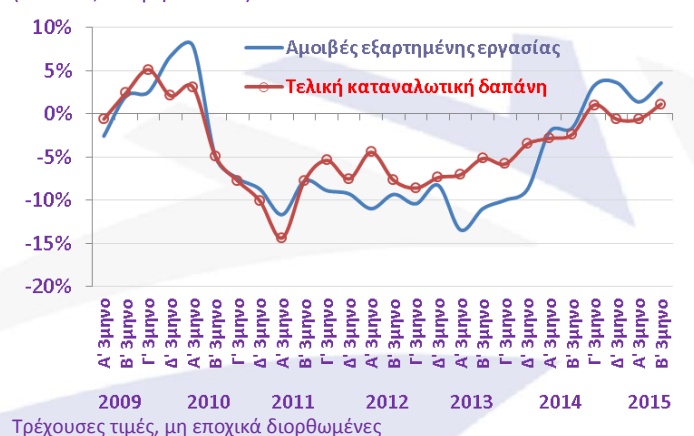
Διάγραμμα 7: Ιδιωτική κατανάλωση

(ΕΛΣΤΑΤ, Β' 3μηνο 2015)

Διάγραμμα 8: ΑΕΠ, % YoY ποσοστό μεταβολής τελικής κατανάλωσης και αμοιβής εξαρτημένης εργασίας.

(ΕΛΣΤΑΤ, Β' 3μηνο 2015)

Τρέχουσες τιμές, μη εποχικά διορθωμένες

καταναλωτικής εμπιστοσύνης που ξεκίνησε από Μάρτιο του 2015 (Διάγραμμα 7). Οι συνέπειες των capital controls στην ιδιωτική κατανάλωση ενδέχεται να φανούν το επόμενο 3μηνο, όπως δείχνει η καταναλωτική εμπιστοσύνη με τη μεγάλη της πτώση τον Ιούλιο και τον Αύγουστο. Σε μια παροδική αύξηση της κατανάλωσης συνηγορεί το ενδεχόμενο η σώρευση μετρητού στα νοικοκυριά ως αποτέλεσμα της ανάληψης καταθέσεων για μεταφορά χρημάτων «στο στρώμα» και η όλη περιρρέουσα κατάσταση να έχουν ενισχύσει την κατανάλωση – κάτι που είναι συμβατό με την εκτίναξη στο Β΄ 3μηνο του 2015 της διαφοράς ανάμεσα στον υπολογισμό του ΑΕΠ μέσω της προσέγγισης παραγωγής και της προσέγγισης δαπάνης και που αποτυπώνεται με τη μεγάλη υποχώρηση των αποθεμάτων. Από την άλλη, οι εθνικοί λογαριασμοί καταγράφουν στο Β΄ 3μηνο του 2015 συνέχιση της βελτίωσης της συνολικής αμοιβής της μισθωτής εργασίας (Διάγραμμα 8). Παρά την αποδυνάμωση των δεικτών αγοράς εργασίας τον Ιούλιο (Δελτίο 27/8/2015), και εφόσον αυτή η εξέλιξη δεν αντανακλά προσλήψεις και αυξήσεις στο δημόσιο, αυτή η εξέλιξη θα μπορούσε να υποστηρίξει μια πιο ανθεκτική ενίσχυση της ζήτησης. Η ανοδική τάση των επενδύσεων παγίου κεφαλαίου, που είχε διαμορφωθεί από το 2014 (ιδίως το Β΄ και Γ΄ 3μηνο), έχει αντιστραφεί το Β΄ 3μηνο του 2015 (-3,3%) και συνοδεύεται από μεγάλη μείωση των αποθεμάτων. Η μείωση των επενδύσεων σε κατοικίες μετριάζεται (-8,1%), ενώ θετική εξακολουθεί να είναι η συμβολή των επενδύσεων σε μηχανήματα και εξοπλισμό (+11,7%). Επιπλέον, η πτώση των τιμών πετρελαίου καθώς επίσης και η προγραμματισμένη διακοπή της λειτουργίας των διυλιστηρίων τον Μάιο του 2015 συνέβαλλαν στην υποχώρηση των εισαγωγών (-3,5%) και κυρίως των εξαγωγών (-1,8%).

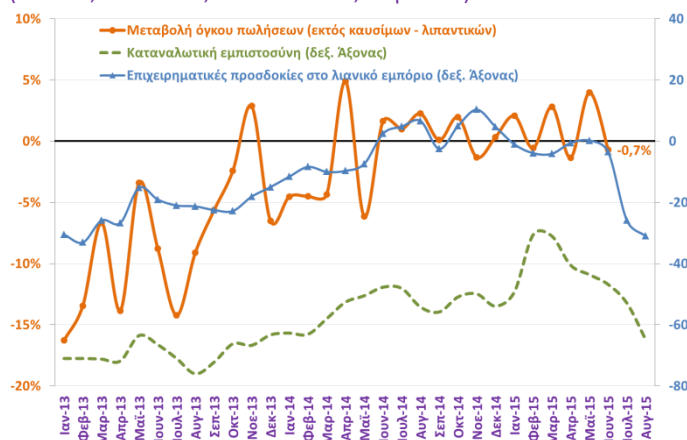
Λιανικές πωλήσεις: Οριακή πτώση -0,4% σημείωσαν οι λιανικές πωλήσεις τον Ιούνιο του 2015, ενώ συνολικά κατά το Α΄ 6μηνο του έτους ο γενικός δείκτης όγκου λιανικών πωλήσεων καταγράφει άνοδο +0,3%. Οι αντίστοιχες μεταβολές αν εξαιρεθούν τα καύσιμα και τα λιπαντικά αυτοκινήτων είναι -0,7% και +1% αντίστοιχα. Μεγάλη υποχώρηση καταγράφεται τον Ιούνιο του 2015 σε σύγκριση με τον ίδιο μήνα πέρυσι στις πωλήσεις των πολυκαταστημάτων (-13,7%), καθώς επίσης και στα έπιπλα/ηλεκτρικά είδη/οικιακό εξοπλισμό (-6,5%) και τα τρόφιμα/ποτά/καπνό (-4,7%) ενώ άνοδο παρουσίασαν οι πωλήσεις καυσίμων/λιπαντικών αυτοκινήτων (+4,4%), βιβλίων/χαρτικών/ειδών δώρου (+3,7%) και ειδών ένδυσης/υπόδησης (+1,4%). Σε επίπεδο 6μήνου (Ιαν – Ιουν 2015) ιδιαίτερα θετική είναι η πορεία των πωλήσεων ειδών ένδυσης/υπόδησης (+7,1%) και βιβλίων/ειδών δώρου (+6,4%), ενώ σημαντική υποχώρηση σημειώνεται στις πωλήσεις τροφίμων/ποτών/καπνού (-5,8%). Από τα στοιχεία αυτά φαίνεται ότι η άνοδος της τουριστικής κίνησης αντιστάθμισε κατά ένα μέρος τη μεγάλη αβεβαιότητα του Ιουνίου η οποία επηρέασε τις αγορές των καταναλωτών, ενώ οι συνέπειες της επιβολής περιορισμών στην κίνηση κεφαλαίων αναμένεται να φανούν στα στοιχεία από τον Ιούλιο και μετά. Ήδη πάντως η καταναλωτική εμπιστοσύνη παρουσιάζει εικόνα κατάρρευσης τον Ιούλιο και τον Αύγουστο (Διάγραμμα 9), ενώ η ΕΣΣΕ εκτιμά ότι οι λιανικές πωλήσεις κατά τους καλοκαιρινούς μήνες του 2015 παρουσιάζουν απώλειες €1,33 δις. ευρώ (-12,7% σε σχέση με πέρυσι).

Ιδρύσεις επιχειρήσεων: Ο αριθμός δημιουργίας νέων επιχειρήσεων υποχώρησε περαιτέρω τον Αύγουστο, υποβοηθούμενος και από εποχικούς λόγους. Μαζί με την ελαφρά υποχώρηση των διαγραφών, ο καθαρός αριθμός δημιουργίας επιχειρήσεων ανέκαμψε ελαφρά από τον Ιούλιο, στον οποίο καθαρά είχαν ιδρυθεί μόλις 24 επιχειρήσεις, και ανήλθε στη καθαρή δημιουργία 224 επιχειρήσεων όλων των νομικών μορφών (Διάγραμμα 10).

Ληξιπρόθεσμες οφειλές ιδιωτών προς το κράτος: Τον Ιούλιο συνεχίστηκε η μείωση του ρυθμού δημιουργίας νέων οφειλών ιδιωτών προς το κράτος με τις νέες ληξιπρόθεσμες οφειλές του 2015 να αυξάνονται 'μόλις' κατά €388 εκατ. ενώ το σύνολο των σωρευμένων από τον Ιανουάριο 2015 νέων οφειλών ανέρχεται σε €6,2 δις (Διάγραμμα 11). Οι «παλιές» ληξιπρόθεσμες οφειλές, που υπήρχαν προ της 30/11/14, συνέχισαν να υποχωρούν ελαφρά και

Διάγραμμα 9: Μεταβολή δείκτη όγκου στο λιανικό εμπόριο, καταναλωτική εμπιστοσύνη και επιχειρηματικές προσδοκίες στο Λιανικό εμπόριο

(ΕΛΣΤΑΤ, Ιουν. 2015, ΕΕ – DG ECFIN, Αυγ. 2015)

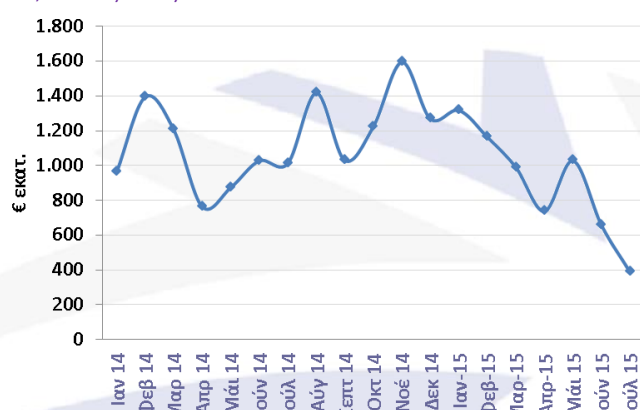
Διάγραμμα 10: Ιδρύσεις και διαγραφές επιχειρήσεων

(ΓΕΜΗ, Αύγουστος 2015)

Διάγραμμα 11: Νέες ληξιπρόθεσμες οφειλές ιδιωτών προς το κράτος – μεταβολή μηνός

(ΓΓΔΕ, Ιούλιος 2015)

ανήλθαν στα €72,3 δις.

Ποιος φταίει; Τι φταίει; Ανταγωνιστικότητα ώρα μηδέν

Καθώς η αγορά εργασίας δείχνει να στρέφεται, εν μέσω capital controls, στην εκ περιτροπής απασχόληση, ακόμα και οι μειωμένες αποδοχές του έκτου μνημονιακού χρόνου φαίνονται επισφαλείς για όλο και περισσότερους εργαζόμενους στον ιδιωτικό τομέα, και ειδικά τους εργαζόμενους σε ΜμΕ. Μια οικονομία που εκ νέου οδηγείται σε ύφεση υπό το βάρος της πολιτικής αβεβαιότητας, της φορολογικής αστάθειας και χρηματοοικονομικής ασφυξίας χάνει σε ακόμα μεγαλύτερο βαθμό την ικανότητα να εξασφαλίζει ευημερία στους πολίτες της. Η έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τις κοινωνικές επιπτώσεις της νέας συμφωνίας μεταξύ του ESM και της Ελλάδας αναγνωρίζει τις σημαντικές κοινωνικές προκλήσεις που αντιμετωπίζει η χώρα και θέτει την αντιμετώπιση τους ως προϋπόθεση για την ισόρροπη και διατηρήσιμη ανάκαμψη της οικονομίας. Ειδικά, θέτει μεταρρυθμίσεις στο ρυθμιστικό περιβάλλον, το επιχειρηματικό περιβάλλον και τη δημόσια διοίκηση ως προϋπόθεση για τη δημιουργία θέσεων εργασίας στον ιδιωτικό τομέα, τη διευκόλυνση της μεταφοράς πόρων προς παραγωγικές και εξωστρεφείς δραστηριότητες και την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας. Ορθώς η Επιτροπή τονίζει την ανάγκη αυτών των μεταρρυθμίσεων, που μπορούν να αυξήσουν απασχόληση, μισθούς και ευημερία, καθώς η χώρα συστηματικά κατατάσσεται στις χειρότερες θέσεις παγκοσμίως, σύμφωνα με μια σειρά μελετών, σε όλες τις παραμέτρους που έχουν να κάνουν με τους «όρους του παιχνιδιού» που θέτει το κράτος για τις επιχειρήσεις και που αφορούν το ρυθμιστικό και επιχειρηματικό περιβάλλον, την ποιότητα της διοίκησης και τη λειτουργία του Κράτους Δικαίου (Πίνακας 2).

Τα στοιχεία των μελετών είναι συγκλονιστικά: Στο 93% των χωρών η φορολογία διώχνει λιγότερο τις επενδύσεις από ό,τι στην Ελλάδα, στο 91% των χωρών η φορολογία αποθαρρύνει λιγότερο την εργασία και στο 89% των χωρών οι κρατικές ρυθμίσεις δημιουργούν λιγότερα βάρη. Συγκρινόμενο με εκατοντάδες άλλες χώρες, αναπτυγμένες, αναπτυσσόμενες, ακόμα και υπανάπτυκτες, το Ελληνικό κράτος ελέγχει αγορές, σπαταλά χρήμα, δεν προσφέρει αποτελεσματική επίλυση διαφορών, δε χρησιμοποιεί τις κρατικές προμήθειες σαν εργαλεία ανάπτυξης, δεν επιτρέπει την ανάπτυξη χρηματοδοτικών εργαλείων υψηλού κινδύνου (Venture Capital), δεν δημιουργεί ένα περιβάλλον που προσελκύει και διακρατεί το ταλέντο, χλευάζει την εφαρμογή συμβάσεων, συνεισφέρει στο μαρασμό των κεφαλαιαγορών, λειτουργεί με αδιαφάνεια και χωρίς αξιοκρατία ή λογοδοσία. Αυτό το κράτος διατάσσει, ρυθμίζει περιττές λεπτομέρειες παντού με επιβλαβή για την ανταγωνιστικότητα επιπτώσεις, δε δημιουργεί το πλαίσιο για ένα εκπαιδευτικό σύστημα αριστείας, υπονομεύει το κράτος δικαίου και ορθώνει το ίδιο νομικά εμπόδια στον ανταγωνισμό. Μάλιστα, την ώρα που η Ελλάδα υστερεί τόσο πολύ στην ποιότητα του θεσμικού πλαισίου που προσφέρει, έναντι αμοιβής που είναι οι φόροι, η Ελλάδα έχει από τις υψηλότερες ασφαλιστικές εισφορές και τους πιο προοδευτικούς φόρους σύμφωνα με τον ΟΟΣΑ (Δελτίο 21/5/2015), από τα υψηλότερα ποσοστά επί του ΑΕΠ για δαπάνες συντάξεων και ένα από τα λιγότερο αποδοτικά συστήματα κοινωνικής προστασίας (Δελτίο 27/8/2015). Μένει το ερώτημα: Σε ένα τέτοιο περιβάλλον εκπλησεται κανείς που δεν προσελκύνονται επενδύσεις και δε δημιουργούνται θέσεις εργασίας; Όμως αυτή η αποκαρδιωτική εικόνα έχει και μια θετική πλευρά. Τα περιθώρια να αλλάξουν όλα αυτά είναι τεράστια. Ελάχιστες άλλες χώρες και καμία χώρα της Ε.Ε. δεν έχει μεγαλύτερα περιθώρια να δημιουργήσει ανάπτυξη, απασχόληση και ευημερία, απλά βελτιώνοντας τη λειτουργία του κράτους και τον τρόπο με τον οποίο ρυθμίζει την οικονομία. Συνεπώς οι μεταρρυθμίσεις που δεν προωθήθηκαν εδώ και έξι μνημονιακά χρόνια, με κόστος τη συνεχή πτώση του βιοτικού επιπέδου της χώρας, έχουν πράγματι τη δυνατότητα να δημιουργήσουν ευημερία για αυτή τη χώρα. Ευημερία που ειδικά αν μεταρρυθμιστεί το σύστημα κοινωνικής προστασίας θα μπορεί να είναι κοινωνικά πιο ισορροπημένη προς όφελος των πιο ευάλωτων ομάδων.

Πίνακας 2: % χωρών με καλύτερες επιδόσεις από την Ελλάδα – Η λίστα της μεγάλης πίκρας και των μικρών μισθών

Κλειδί πρώτης στήλης 1: WEF, Global Competitiveness 2015 151 χώρες
 (Πηγή) 2: WEF, Travel & Tourism Competitiveness 2015 141 χώρες
 3: OECD Product Market Regulation 2013 45 χώρες
 4: Worldwide Governance Indicators 2013 212 χώρες
 5: Doing Business in 2015 189 χώρες

1 Αποτελεσματικότητα φορολογίας στα κίνητρα για επενδύσεις	93%
1 Υγεία τραπεζών	93%
2 Τιμές καυσίμων για ανταγωνιστικότητα κόστους τουρισμού	91%
1 Επύτωση φόρων στα κίνητρα για εργασία	91%
1 Αποτελεσματικότητα πρόσβασης σε δάνεια	89%
1 Βάρος κρατικών ρυθμίσεων	89%
1 Κρατικές προμήθειες τεχνολογικά προηγμένων προϊόντων	89%
3 Άδειες ή πιστοποιήσεις που απαιτούνται στο εμπόριο	89%
3 Κρατική ρύθμιση αγορών - Νομικά επαγγέλματα	89%
1 Διάθεση επενδυτικών κεφαλαίων υψηλού κινδύνου	89%
3 Κρατική ρύθμιση αγορών - Οδικές μεταφορές	89%
1 Επύτωση ρυθμίσεων επί επιχειρήσεων σε ΑΣΕ	87%
3 Διοικητικός έλεγχος τιμών	87%
1 Σπατάλη δημοσίων δαπανών	86%
1 Κόστος αγροτικής πολιτικής	85%
1 Ικανότητα χώρας να προσελκύσει ταλέντο	83%
1 Αποτελεσματικότητα νομικού πλαισίου στην επίλυση διαφορών	83%
1 Ανάπτυξη συστάδων επιχειρήσεων	82%
5 Εφαρμογή συμβάσεων / εκτέλεση διαπαγής δικαστηρίου	81%
3 Κρατική ρύθμιση αγορών - Μηχανικοί	81%
2 Αγοραστική δύναμη για ανταγωνιστικότητα κόστους τουρισμού	81%
1 Διασύνδεση αμοιβής και παραγωγικότητας	79%
1 Χρηματοδότηση μέσω εγχώριων κεφαλαιαγορών	79%
1 Διαφάνεια κρατικών πολιτικών	79%
1 Ευελιξία μισθών	77%
1 Κόστος χρηματοοικονομικών υπηρεσιών	77%
3 Ρύθμιση ωραρίου καταστημάτων	77%
3 Διοικητικά εμπόδια στον κλάδο υπηρεσιών	76%
1 Αποτελεσματικότητα πλαισίου αμφισβήτησης ρυθμίσεων	75%
1 Δαπάνη επιχειρήσεων για Ε&Α	75%
1 Εκπαίδευση προσωπικού εκπαίδευσης	74%
3 Κρατική ρύθμιση αγορών - Σιδηρόδρομοι	73%
3 Κρατική ρύθμιση αγορών - Φυσικό αέριο	73%
1 Συνεργασία ιδρυμάτων και επιχειρήσεων για Ε&Α	73%
4 Ποιότητα ρυθμίσεων	72%
1 Διαθεσιμότητα χρηματοοικονομικών υπηρεσιών	72%
1 Ανάπτυξη κρατικής αποθήκης πολιτικών	72%
3 Κρατική ρύθμιση αγορών - Αρχιτέκτονες	71%
3 Διοικητικά εμπόδια σε ατομικές επιχειρήσεις	71%
1 Συνεργασία σε εργασιακές σχέσεις	71%
1 Πίστη σε πολιτικούς	70%
3 Ρυθμίσεις "διατάσσω και ελέγχω" σε μεταφορές και εμπόριο	69%
1 Μεταφορά τεχνολογιών μέσω άμεσων ξένων επενδύσεων	69%
3 Ειδική ρύθμιση μεγάλων καταστημάτων στο λιανικό εμπόριο	68%
4 Ελευθερία λόγου, διαφάνεια και λογοδοσία πολιτικών	67%
4 Αποτελεσματικότητα κυβέρνησης	67%
1 Εκπαίδευση στην εργασία	66%
1 Εξάρτηση από επαγγελματικό μόνταζμεντ	64%
4 Κράτος δικαίου	63%
1 Δείκτης προστασίας δικαιωμάτων ιδιοκτησίας	63%
1 Ικανότητα χώρας να διακρατήσει ταλέντο	63%
1 Φόρος ως % κερδών	63%
1 Εξαγωγές ως % ΑΕΠ	62%
3 Αντικείμενο δημοσίων επιχειρήσεων	62%
1 Ρύθμιση κεφαλαιαγορών	62%
3 Κρατική ρύθμιση αγορών - Ηλεκτρικό ρεύμα	61%
5 Μεταβίβαση ακινήτου	61%
3 Ρυθμίσεις σε προωθητικές ενέργειες / εκπώσεις	60%
1 Αποτελεσματικότητα αυτιμονοπωλιακών πολιτικών	60%
1 Διάθεση να εκχωρηθεί εξουσία στη διοίκηση επιχειρήσεων	60%
1 Πρακτικές απολύσεων και προσλήψεων	60%
3 Νομικά εμπόδια εισόδου σε αγορές	60%
1 Αθέμιτη επιτροπή σε δημόσιους θεσμούς	59%
1 Διάθεση υποδομών έρευνας και εκπαίδευσης	59%
1 Ποιότητα διοίκησης σχολείων	58%
3 Άμεσος κρατικός έλεγχος επί ιδιωτικών επιχειρήσεων	58%
3 Εμπόδια στη διευκόλυνση εμπορίου	58%
1 Λόγος γυναικών προς άνδρες στην αγορά εργασίας	57%
3 Διοικητικά εμπόδια σε αγορές δικτύων	56%
4 Έλεγχος διαφθοράς	55%
3 Διοικητικά εμπόδια σε εταιρείες	53%
1 Διάθεση δημοσίων πόρων για δικαιώματα ιδιοκτησίας	53%
3 Κρατική ρύθμιση αγορών - Ταχυδρομεία	52%
1 Αντικαταστάσεις πληρωμές και φακελάκια	51%

Οικονομικά μεγέθη μελών ΣΕΒ

Ενεργητικό € 435 δις 72% συνόλου*	Ίδια κεφάλαια € 58 δις 44% συνόλου*	Πωλήσεις € 77 δις 46% συνόλου*	Προ φόρων κέρδη € 2,4 δις** 44% κερδών***
Εργαζόμενοι 220.000	Μισθοί € 4,6 δις	Ασφαλ. εισφορές € 2 δις	Φόρος επί κερδών € 1,6 δις

* Άθροισμα δημοσιευμένων ισολογισμών ΑΕ και ΕΠΕ

** Άθροισμα κερδών και ζημιών όλων των επιχειρήσεων

*** Φορολογητέα κέρδη κερδοφόρων επιχειρήσεων

Όραμα

Οραματιζόμαστε την Ελλάδα ως τη χώρα, που κάθε πολίτης του κόσμου θα θέλει και θα μπορεί να επισκεφθεί, να ζήσει και να επενδύσει.

Οραματιζόμαστε μια ανοιχτή, κοινωνικά υπεύθυνη και οικονομικά φιλελεύθερη χώρα-μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που προτάσσει την ισχυρή ανάπτυξη ως παράγοντα κοινωνικής συνοχής.

Θέλουμε μια Ελλάδα δυναμικό κέντρο της ευρωπαϊκής περιφέρειας, με στέρεους θεσμούς, ελκυστικό κοινωνικό και οικονομικό περιβάλλον, που προάγει τις εξαγωγές, την καινοτόμο επιχειρηματικότητα, την παραγωγή και τις ποιοτικές υπηρεσίες, τη βιώσιμη ανάπτυξη, τη γνώση, τη συνοχή, τις ίσες ευκαιρίες και το κράτος δικαίου.

Αποστολή

Ηγεσία & Γνώση

Ο ΣΕΒ διαδραματίζει ηγετικό ρόλο στον μετασχηματισμό της Ελλάδας σε μια παραγωγική, εξωστρεφή και ανταγωνιστική οικονομία, ως ανεξάρτητος και υπεύθυνος εκπρόσωπος της ιδιωτικής οικονομίας.

Κοινωνικός Εταίρος

Ο ΣΕΒ, ως κοινωνικός εταίρος που πιστεύει στη λειτουργία των θεσμών, προωθεί στα αρμόδια όργανα της Πολιτείας και της Ε.Ε. τις απόψεις και θέσεις της επιχειρηματικής κοινότητας.

Ισχυρός Εκπρόσωπος

Ο ΣΕΒ διαμορφώνει θέσεις, αναλύσεις και προτάσεις πολιτικής για την οικονομία, τη βιομηχανία, την καινοτομία, την απασχόληση, την παιδεία και τις εργασιακές δεξιότητες, τον κοινωνικό διάλογο, τη βιώσιμη ανάπτυξη, την εταιρική υπευθυνότητα.

Φορέας Δικτύωσης

Ο ΣΕΒ δικτυώνει τα μέλη του μεταξύ τους & με τα κέντρα αποφάσεων (εγχώρια και διεθνή), με στόχο τη δημιουργία προστιθέμενης αξίας.

ΣΕΒ σύνδεσμος επιχειρήσεων και βιομηχανιών

ΣΕΒ σύνδεσμος επιχειρήσεων και βιομηχανιών

Ξενοφώντος 5, 105 57 Αθήνα

T: 211 5006 000

F: 210 3222 929

E: info@sev.org.gr

www.sev.org.gr

SEV Hellenic Federation of Enterprises

Avenue de Cortenbergh 168

B-1000 Bruxelles

T: +32 (02) 231 00 53

F: +32 (02) 280 08 91

E: sevbxl@skynet.be

καινοτομία

είναι να απαντάς σε ερωτήσεις
που δεν τέθηκαν ακόμα.

